

3 Досвідчений історик і педагог
СТОР.

6 ФІФ – 55 років
СТОР.

7 Фактаж про... капітана корабля «Гуртожиток»
СТОР.

Зірки зійшлися в УжНУ, або Незвичайна метушня звичайної п'ятниці

Од самої зорі в той день альма-матер приміряла різні фасони суконь місцевого бренду під назвою «Листопад» (ви ж не заперечуєте, що в Ужгороді осінь особливо красива!?) Навіть ворони обабіч будівлі, здавалось, улаштували запеклі танцювальні батли під неквапливу мелодію шарудіння опалого листа. Ритмічно аплодував перформансу прапор зі свого «балкону», що розташований на споруді центрального корпусу вишу на «БАМі». УжНУ намагався ввіймати й законсервувати кожну мить життєдайного світанку. Бо сьогодні тут гучно: студенти дістають зорі з власного неба мрій.

Приміром, першокурсники відділення журналістики йдуть начитувати перші радіопакети. Утім, уже почули від наставників, що сьогодні ліміт вражень варто збільшувати на картках кращих спогадів, бо до університету з хвилини на хвилину завітає Олександр Педан, український шоумен і телеведучий. Та спершу гість із командою зайшов до ректорату, де спілкувався з керівництвом; ознайомлювався з підрозділами, розміщеними на площі Народній. З Відтак смакував (за інсайдерською інформацією :) ужгородською кавою в кав'ярні, яку місцеві ужнівці називають закладом для «наукового бомонду». Ну а далі О.Педан вирушив до «БАМу».

...Під час очікування кортежу зіркових гостей студентка 1 курсу, майбутня медійниця Каміла Кузьма розповіла: «З онтогруппниками підготували кілька питань, які хочемо поставити відомому телеведучому. Цікаво почути про підготовку до ефірів, реалізацію проектів...» А власне зустрічі з відомими особистостями, зок-

рема й потенційними роботодавцями, — традиція для відділення журналістики, за словами декана філологічного факультету Юрія Бідзілі. «Олександр Педан приїжджає з донькою, котра шукає університет, де б їй цікаво навчатися. Альма-матер — у переліку вишів, що потрапили до проекту. Студенти реагують захоплено. Проте для них це не вперше. Ось не так давно спілкувалися (онлайн або в змішаному форматі) із Костянтином Грубичем, Андрієм Куликовим, із представниками Комісії з журналістської етики й Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. Практикуємо такі зустрічі щодо освітніх програм, змін навчальних планів», — мовив Юрій Михайлович.

Маятник Фуко точно народився під щасливою зіркою... «Центральний корпус! О! Мені вже тут подобається» — перше, що сказав гість, потрапивши до головного корпусу на «БАМі». Приїхав зі своєю знімальною групою, адже все, що відбувається тепер, невдовзі стане частиною нової програми телеведучого. «Це проект «УніверЧекс». Із донькою мандруємо Україною, підшукаючи заклад для навчання. Водночас показуємо кращі університети абітурієнтам та їхнім батькам. Моніторимо різні факультети, гуртожитки, місця для відпочинку, «тусовок» для молоді та, звісно, потенціал працевлаштування. Ініціативу реалізуємо за підтримки USAID і за сприяння Міністерства культури та інформаційної політики України. Наш проект — своєрідна енциклопедія. Інформацію подаємо легко й цікаво. Ми за те, щоб наша молодь не виїжджала за кордон, а здобувала фах у вітчизняних вишах. По-

казуємо правду, проте акцентуємо на позитиві», — пояснив в окремому інтерв'ю гість. І зізнався, за що любить інтернаціональний Ужгород — насправді студентське місто: «Обожнюю Ужгород. Маленький, камерний, але коли приїжджаю сюди (а я тут бував безліч разів!), констатую: мені не тісно. Не тільки завдяки архітектурі, центральній частині з пішохідним мостом, а завдяки людям, друзям. Мене завжди тепло приймають. Я тут насолоджуюся! До речі, за цим проектом, нас зустрічають студенти. Вони ж і розповідають про університет. Звісно, ми навідуємося й до керівництва, проте найбільше часу проводимо з тими, хто навчається».

Здобувачі фаху спостерігали за інтенсивним знімальним процесом та дожидали в рідних аудиторіях зіркових гостей. Утім, то було не просто чекання зі щохвилини погляданням на годинник. Ось майбутні рекламисти й піарники взагалі втратили лік хвилиною, коли почали разом із доценткою Лесею Гичко створювати інш-я у техніці стрингарту. І це не дозвілля чи перерва — так подекуди тривають заняття в УжНУ. Третьюкурсник спеціалізації «Реклама та зв'язки з громадськістю» Артур Логойда розповів: «Під час опанування дисципліни «Соціальна психологія» створюємо артоб'єкт, у який кожен укладає свій сенс: добро і зло, жіноче та чоловіче начала. Ми вирішили обрати саме цей символ, створити власну ниткову комунікацію (нитки — наче нейронні вузли). Бо мистецтво об'єднує. Водночас розвиваємо творчу уяву. А ще радіємо, коли приїжджають відомі люди. Можемо показати їм своє навчання та студентське життя загалом».

...До аудиторії ввійшов О.Педан. Полілог зі студентами почався так:

— О! Інш-я! Скільки ви оце робили?
— Доки Вас чекали. Ми Вас чекали.
— Ось бачите, які правильні люди? Не треба чекати. Треба щось робити в цей момент :).

Звісно, безліч світлин, ще більше емоцій. Наші юнаки та дівчата не лише фотографувалися, спостерігали за зйомками, а й устигли записати з гостем власний подкаст із допомогою викладача Віталія Завдяка. Усе відбувалося ще й у символічний час: за кілька днів до Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку, у, здавалось б, звичайну п'ятницю.

Ледь не забула додати... Приїзд телеведучого — не випадковість. Надцим добряче попрацювала ужнівська молодь. Передував зйомкам освітнього youtube-проекту в різних університетах спеціальний кастинг. Слід було пройти анкетування та надіслати відеовізитівку. Так і обирали студентів для участі в зйомках. Тож невдовзі дивіться випуски про 10 українських вишів, які покажуть наш освітній простір під іншим кутом, допоможуть абітурієнтам знайти професію. Не пропустіть розповіді й про найбільший виш Закарпаття!

Навіть вовк на зорях розумітиметься, коли йдеться про УжНУ, що це — сучасний, досвідчений, креативний, класичний, успішний заклад вищої освіти зі своїми небесними світилами й тихими водами знань, наукової підкованості, мрій та пошуку себе... Так уже зірки зійшлися всімдесятьшосте...

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Важливі рішення

На недавньому листопадовому онлайн-засіданні члени головного колегіального органу УжНУ розглянули чимало кадрових питань.

Так, на вчній раді рекомендували призначити проrektором із наукової роботи альма-матер професора Володимира Фекету. Крім того, Павла Мулеса обрали завідувачем кафедри кібернетики і прикладної математики. Традиційно проголосували за присвоєння вчених звань, серед яких: Ренаті Погоріляк – професора кафедри громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін, Олеси Харківській – доцента кафедри української мови, Мар'я-

ні Попик і Галині Кіш – доцента кафедри туристичної інфраструктури та готельно-ресторанного господарства.

До того ж підтримали клопотання перед МОН України стосовно вміщення до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання, колекцій інкунабул (32 книжки) та рукописів (127 примірників) із фонду Наукової бібліотеки УжНУ.

Як зазвичай, уточнили теми дисертацій, рекомендували до друку видання, затвердили дозвіл на наукове керівництво.

ОЛЬГА БРАЙЛЯН,
магістерка журналістики.

Ювілейна GeoTech Zakarpattya

Географічний факультет УжНУ відзначив 15-річчя десятою міжнародною конференцією «Нові технології в геодезії, землевпорядкуванні та природокористуванні GeoTech Zakarpattya». Форум об'єднав фахівців Ужгородського національного університету, Науково-дослідного геодезичного, топографічного та картогра-

фічного інституту Чехії, Закарпатської регіональної філії ДП «Українське аерогеодезичне підприємство», національних природних парків «Синевир», «Зачарований край», ГО «Українське товариство геодезії і картографії», «Асоціація фахівців землеустрою України», компанії ZAKPOS та ТНТ-ТРІ.

Предметом обговорення були здобутки у сферах геодезії, геодинаміки, моніторингу, картографії, фотограмметрії (наука про форми й положення предметів у просторі). Дискутували також щодо ефективного природокористування, земельними ресурсами зокрема.

Ольга БРАЙЛЯН,
магістерка журналістики.

Закарпатська обласна організація Національної спілки журналістів України поповнилася новими членами. Серед них – доценти кафедри журналістики Галина Шаповалова, Ганна Гецько, Василь Шаркань, студентка Діана Маловічко, випускниці відділення журналістики Вікторія Кенідра і Оксана Гуляш (Лабанич).

Досвід швейцарської інклюзивної освіти

Представники факультету здоров'я та фізичного виховання УжНУ, які опановують «Спеціальну освіту», тиждень переймали досвід швейцарських фахівців, партнерів БО «Комітет медичної допомоги в Закарпатті» (КМДЗ) Генні Граф, Ганни Кубінець та Піуса Шюрх-Кунца. Заходи реалізуються завдяки тристоронній угоді між нашим вишем, КМДЗ, асоціацією «Парасолька». Тема тренінгів – «Соціальні аспекти в спеціальній та інклюзивній освіті».

У теоретичному блоці, зокрема, розглянули складові гуманістичної концепції, захист прав осіб з інвалідністю, конкретизували обов'язки представників інституцій, які надають послуги клієнтам з інвалідністю.

Практичний блок провели в рольовому форматі. Присутні не тільки вчилися взаємодіяти з особами з інвалідністю, а й самі інтегрувалися в інклюзивне середовище.

Під час тренінгів та моніторингів підтвердили факт, що багато закладів у місті залишаються недоступними для маломобільних груп населення. Таким чином, допомога соціальних працівників є необхідною, а це ще раз доводить важливість відповідної спеціальності в УжНУ.

Здобуті навички стануть у пригоді студентам під час практики у Вільшанському дитячому будинку-інтернаті та соціальному абілітаційно-реабілітаційному центрі «Парасолька», а згодом – і в майбутній роботі.

Ольга БРАЙЛЯН,
магістерка журналістики.

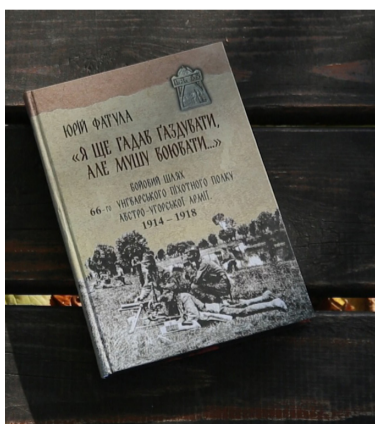
Прощальне слово листопадове...

Із нами стався листопад
вдвертий.
Без ілюзій.
Без мішури, глибокий
і нестерпний.
У напрузі.
Поривчасте минуле впало
Й полетіло
Не колісковою лояльною,
А загурбїлим.
...Але... пурпурово-гарячим
Безупинним.
Ми листопаду разом вдячні.
Хоч на хвилину.
23.10.21

Грудкотрусний падолист,
Як називали
В давнину листопад
крище-босий,
Я вітаю й запросив
На каву в залу
Його разом з тими, хто
осінню прозу
Відчуває знахідками
Крізь поезію
Й себе оновлює смарагдами
Піднесень.
24.10.21
Євгеній ЮХНИЦЯ.

«Я ще гадав газдувати, але мушу воювати...»

Третя книжка Юрія Фатули про Першу світову війну

Лікар-хірург за фахом (доцент кафедри хірургічних дисциплін ФПОТДП) Юрій Фатула прожив бойовий шлях 66-го Унгарського піхотного полку австро-угорської армії на майже 370 сторінках науково-популярного видання, назву якого винесено в заголовок.

До 66-го полку мобілізували солдатів різних національностей із нинішніх Словаччини, Угорщини та України, а саме із Закарпаття. Це – перший військовий підрозділ, до якого при-

зивали військовозобов'язаних з Ужгорода та Ужанської долини. «Певною мірою можна вважати, що з названого полку почалася військова історія нашого міста й ужанців. Читач дізнається про неї з подивом і шаном. Шаном до наших пращів, на долю яких випала важка доля. Вони показали себе як мужні воїни. Книжка – про звичайних солдатів та їхні будні», – каже Юрій Фатула. До речі, автор є головою ГО «Memento Bellum», що в перекладі з латинської означає «Пам'ятай війну».

Нова книжка ось-ось вийшла друком. Уміщує маловідомі архівні та бібліографічні матеріали. Є, приміром, окремі фотоблок військових цвинтарів. Скажімо, серед викарбуваних прізвищ на пам'ятнику австро-угорським воїнам, які полягли в Першій світовій війні, на цвинтарі в Будапешті – майже 100 мобілізованих закарпатців. Чи ж на Віденському центральному кладовищі, де з-поміж 20 тисяч солдатів авст-

ро-угорської армії поховано й майже 30 уродженців нашого краю. Зрештою, пам'ятник односельчанам у нинішньому мікрорайоні Ужгорода Радванка... Також автор запропонував і мартиролог (список полеглих із різних населених пунктів Закарпаття), у якому – понад 850 воїнів, котрі через 100 років повернулися із забуття. Наймолодшому солдаті – 18 років. Найстаршому – 56. Більшість фотографій, надрукованих у виданні, з'являються вперше в публічному просторі. Світлина Ю.Фатула віднайшов в архівах польової газети 66-го полку. Є навіть знімок, де солдати читають згаданий часопис.

Бої 66-го піхотного полку тривали на Російському, Сербському, Італійському та Румунському фронтах. Усе це вперше зафіксовано в українській документальній літературі. Двічі – у 1916 та 1917 роках – 66-й полк приймав основні удари противника й знавався величезних утрат. Упродовж

року окремих його батальйонів вивиснажливу гірську війну з італійцями в Альпах. Також перебував у складі підрозділів Австро-Угорщини і в Українській державі в 1918 році з важливою місією. «Із травня до вересня 1918-ого полк розташувався в районі міста Скатеринослав (нині Дніпро), надаючи допомогу українській державі гетьмана Скоропадського в підтриманні порядку та законності на території України, воюючи з полками та загонами батька Махна. До речі, у мемуарах батька Махна описаний 66-й полк; називає військових «смелые мадыарские солдаты», – додає Ю.Фатула.

Кожен завдяки книжці може заповнити власні білі плями, що стосуються Першої світової війни. Адже видання адресується історикам, краєзнавцям, військовим, загалом людям, котрим не байдуже минуле свого краю, родоводу. До речі, символічна й назва дослідження: «Я ще гадав газдувати, але мушу воювати...»

Відображає думки звичайних людей, які мали сім'ї, виховували дітей, мріяли жити й працювати, натомість доля змусила воювати... Утім, і на фронті офіцери та солдати 66-го полку не занепадали духом. Навіть писали вірші. Ті поетичні настрої збереглися теж у польовій газеті. Надруковані угорською мовою. А в книжці Юрія Фатули – перекладені й українською. Таку роботу здійснив підполковник Збройних сил України Володимир Тимчук.

Невипадково: книжка вийшла незадовго до 11 листопада, що вважають датою завершення Першої світової війни в далекому 1918-ому. Видання доводить: маємо спільну історію війни, яка не обирала за національністю, віком чи мріями. Понад сто років тому (як і ми сьогодні) жили ті, хто прагнув не воювати, а господарювати на рідній землі. Свій обов'язок вони виконали, а наше завдання – пам'ятати. Книжка – чудова для цього нагода...

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Досвідчений історик і педагог Професору Іванові Вовканичу – 60

У літопис Ужгородського національного університету вписано немало яскравих сторінок. І зробили це найкращі представники професорсько-викладацького та наукового складу вишу. Серед них, за правом, чільне місце посідає доктор історичних наук, професор, декан факультету історії та міжнародних відносин УжНУ Іван Вовканич. Ми знаємося із 1978 року (були однокурсниками) і тепер працюємо в одному підрозділі. Тому вирішив розповісти й читачам «Погляду» про цього вченого, педагога, методиста, адміністратора вишу. Тим паче, у колеги – ювілей.

Іван Іванович народився 23 листопада 1961 року в мальовничій Іршаві (однойменного району Закарпатської області; тепер Хустщина) у родині службовців. Тато, Іван Степанович, – учитель фізики, згодом партійний працівник, директор школи, завідувач обласного відділу народної освіти, голова обкому працівників освіти і науки. Мати, Єлизавета Михайлівна, – шкільна бібліотечка. Як згадує ювіляр, він разом із сестрою Любою часто бував у бабусі, котра розповідала внукам казки, учила молитися; та дідуся, який працював на млині й захопився пояснював про роботу механізмів споруди. Зрозуміло, цікавим видавалося сільське життя. Однак коли І.Вовканич учився в шостому класі, сім'я переїхала до обласного центру.

У 1978 р. закінчив Ужгородську СШ № 2 і вступив на історичний факультет Ужгородського державного університету. Навчання у вищій школі йшло з теплою. Улюбленими викладачами були професори Іван Гранчак, Яків Штернберг, доценти Василь Олаг, Едуард Балагурі, Казимір Гурницький, Іван Повхан та інші. Після закінчення альма-матер викладав історію в Ужгородській середній школі № 6 (1983–1985). Робота подобалась, а учні захоплювалися історією. Водночас молодому спеціалістові хотілося відкривати нове, незвідане досі. І він вступив до аспірантури УжДУ. Закінчив, став трудитися в Ужгородському університеті на посадах: заступника начальника навчального відділу (1989–1991),

асистента (1991–1994), доцента (1994–2002) та професора (2002–2003) кафедри нової і новітньої історії та історіографії. У грудні 2003 року перейшов на роботу в Ужгородський державний інститут інформатики, економіки і права (згодом Закарпатський держуніверситет), де працював завідувачем кафедри країнознавства (тепер кафедра міжнародних студій та суспільних комунікацій; 2004–2015), деканом факультету міжнародних відносин (2003–2014), факультету міжнародної політики, менеджменту та бізнесу (2014–2017). Із березня 2017 р. – декан факультету історії та міжнародних відносин УжНУ.

Колега – відомий учений. Закінчив аспірантуру на кафедрі нової і новітньої історії та історіографії (1989) під керівництвом професора Івана Гранчака. Досліджував антивоєнний рух у Чехословацькій республіці (1929–1938). Майже півроку перебував у Чехословаччині (1988), де відшукував потрібні джерела. Для цього працював в окремих фондах партійних архівів КПЧ і КПС, а також у Центральному державному архіві ЧССР (Прага), архівах Кошиць і Пряшева. Також використав матеріали Земплінського музею та Музею шахтарів Рожняви. Крім того, історик послуговувався великою кількістю опублікованих джерел, статистичними матеріалами, періодикою... Усе це дозволило глибоко розкрити такі питання: міжнародне і внутрішньополітичне становище Чехословаччини на початку 1930-их років та завдання антивоєнного руху; етапи розвитку останнього; форми й методи антивоєнної боротьби трудящих республіки; місце, роль у відповідному протистоянні лівих політичних партій і суспільних організацій; причини поразки прогресивних сил країни у справі захисту ЧСР тощо.

У грудні 1990 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради при Ужгородському державному університеті Іван Іванович успішно захистив кандидатську дисертацію «Антивоєнний рух у Чехословаччині (1929–1938 рр.)». Роботу схвально оцінили не тільки офіційні опоненти, а й нау-

кова громадськість у цілому.

Після захисту кандидатської І.Вовканич продовжував і надалі досліджувати ЧСР, особливо її перші післявоєнні роки. Багато часу проводив в архівах. Зокрема, у фондах Центрального державного архіву Чеської Республіки (Прага), Словацькому національному архіві (Братислава), Моравському земському (Брно) та Кошицькому обласному архівах; архіві зовнішньої політики Російської Федерації та Російському державному архіві соціально-політичної історії.

У дисертації та публікаціях історик ґрунтовно розкрив визначені завдання. Зокрема, відзначив, що Чехословацька Республіка стала на шлях кардинальної зміни всієї суспільної системи, а це призвело до поступового згортання демократичних принципів і неухильного сповзання до тоталітаризму. Головну роль відіграла відмова політичних еліт від традицій ліберальної чехословацької демократії, що наблизило ЧСР до радянської моделі розвитку та сприяло тиску сталінського СРСР із метою «радянзації».

Як справедливо зауважує вчений, у досліджуваній період обмежувалися права словацького народу. Про це свідчить зміст трьох Празьких угод 1945–1946 років. Таким чином, ЧСР залишалась унітарною державою, а роль Словацьчини наближалась до рівня будь-якого чеського регіону. Існували й інші проблеми у сфері міжнародних відносин. Було взято курс на побудову «слов'янської держави». До німців та угорців застосовувалися принципи колективної вини, у результаті чого понад 3 млн людей позбавлено чехословацького громадянства й виселено з країни.

У галузі зовнішньої політики керівництво ЧСР прагнуло відновити домюнхенські державні кордони. Уважалося, що тут може допомогти тільки СРСР. А останній прагнув обмежити суверенітет незалежної держави. Саме завдяки радянському керівництву уряд Чехословацьчини відмовився від співпраці із Заходом і участі в «Плані Маршалла». Після подій 1948 року стало зрозуміло, де знаходиться центр прийняття зовнішньополітичних рішень. Це була не Прага, а Москва.

Дисертаційна проблема розкрита в понад чотирьох десятках публікацій, зокрема в монографії «Чехословаччина в 1945–1948 рр.: Нарис історії перехідного періоду» (Ужгород, 2000). У грудні 2001 року на засіданні спеціалізованої вченої ради в Інституті історії України НАН України доцент І.Вовканич захистив докторську дисертацію «Системні суспільно-політичні перетворення в ЧСР (1945–1948 рр.)». Вона стала значним внеском у вітчизняну історичну науку в галузі богемістики.

Зауважу, що після захисту докторської дисертації учений і надалі успішно переймається вищезазначеними проблемами. Свідченням цього є чимало глибокозмистовних публікацій, які регулярно з'являються у фахових виданнях.

Іван Іванович – відомий педагог вищої школи. Його стаж у вищій налічує 30 років. За цей час викладав студентам такі нормативні курси: «Історія країн Азії та Африки», «Історія південних і західних слов'ян», спецкурс «Колоніальна політика європейських держав у країнах Азії та Африки на початку ХХ ст.» Відзначається глибоким знанням фактичного матеріалу, викладає його послідовно, згідно з вимогами навчальної програми, ураховуючи вікові особливості студентів. Учить здобувачів фаху вчитися, розуміти історичний процес, робити аргументовані узагальнення та висновки. На першому місці – прагнення озброїти молодь знаннями, підготувати до самостійного життя, виховати громадянами...

Професор І.Вовканич постійно дбає й про підготовку науково-педагогічних кадрів. Він плідно керує роботою аспірантів. Під керівництвом наставника написали й успішно захистили кандидатські дисертації випускники УжНУ та ЗақДУ – Віталій Андрейко (2007), Роман Корсак (2008), Оксана Свеженцева (2010), Діана Купар (2016). Як правило, аспіранти працюють над темами із зарубіжної історії, переважно з богемістики. І вдячні керівникові за постійну увагу, допомогу та підтримку.

Колега – знаний методист. Він розробив навчальні програми, методичні рекомендації до проведення семінарських занять зі своїх курсів у світлі вимог Болонського процесу. Окремі з них видав. Це такі, як «Історія країн Азії і Африки в середні віки» (Ужгород, 2003), «Нова історія країн Азії і Африки» (Ужгород, 2003), «Історія південних і західних слов'ян» (Ужгород, 2003), «Історія країн регіону (з давніх часів – до кінця ХХ ст.)» (Ужгород, 2006) тощо. Науково-методичні розробки Івана Івановича активно використовують студенти. Педагог постійно оновлює екзаменаційну документацію. Керує написанням курсових і дипломних досліджень.

І.Вовканич – організатор навчально-виховного процесу у вищій. Як зазначалося, нинішній ювіляр був завідувачем кафедри та деканом трьох факультетів. Свої обов'язки виконує (і виконував) добросовісно. Насамперед дбає про те, щоб колеги мали відповідне педагогічне навантаження, аби в колективі панувала товариська, творча атмосфера, щоб усі працювали задля результату – покращення навчально-методичної роботи на факультеті. У кожному обов'язково підтримує, захищає. Водночас завжди називає речі своїми іменами, але ніколи не ображає. Уважає, що декан має бути стабілізатором, який забезпечить спокійну обстановку. Повсякчас виявляє велику відповідальність і професійну педагогічну компетентність.

Професор приділяє значну увагу науковим контактам з іншими вишами та академічними установами (зокрема іноземними). Тут насамперед слід назвати Інститут історії України НАН України, Інститут археології НАН України, Інститут мистецтво-

знавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України, Інститут народознавства НАН України (Львів), Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний університет ім. Бориса Грінченка (Київ), історичний факультет Львівського національного університету ім. Івана Франка, Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна; факультет соціальних наук Карлового університету, Інститут суспільних наук Чеської АН (Прага), Інститут суспільних наук Словацької АН (Кошице), Інститут історії Пряшівського університету (Пряшів), Будапештський університет ім. Лоранда Етвеша, Західний університет «Васіле Гольдіш» (Арад), Університет м. Орадея, Повітовий музей в Сагу Марє (Румунія)... На базі факультету регулярно влаштовують міжнародні наукові конференції. Крім того, представники професорсько-викладацького складу часто беруть участь у роботі різних наукових форумів...

Іван Іванович не забуває також про дозвілля. У студентські роки віддавав перевагу командним видам спорту, часто грав у футбол. Обожаю природу, із задоволенням гуляє лісом, парками. Любить риболовлю (мріє й про океанічну) та полювання (правда, після смерті батька в 1997 році вже не полює). Коли є можливість, відвідує інші країни. У машині нашого ювіляра часто лунає музика – Стінга, «Океану Ельзи», «Плачу Єремій»... Узагалі І.Вовканич – людина весела, життєрадісна, оптимістична. І позитивно заряджає колег.

Високими здобутками значною мірою завдячує дружині Ірині Михайлівні (дівоче прізвище Хрипак). Вона закінчила хімічний факультет УжДУ. Нині – приватний підприємець. Розуміє суджене, допомагає йому, підтримує. Чоловік зауважує: «Вона в мене дуже активна жінка-особистість». Подружжя Вовканичів виростило й виховало двох чудових дітей. Колега з гордістю наголошує: «Я пишаюся своїми дітьми. Вони молодці... Не ховаються за кимось...» Син Іван закінчив Закарпатський державний та Центральноєвропейський університети. Займається аналізом і моделюванням даних у банку «Erste». Донька Кристина (у заміжжі Данильчук) є випускницею Закарпатського художнього інституту (нині академія) і працює графічним дизайнером. Її чоловік, Анатолій Данильчук, – розробник програмного забезпечення в ІТ-компанії. Діти подарували батькам найдорожчий скарб – онуків Міхаєла (2016), Яна (2018) і Міріам (2020). Отож роду Вовканичів не буде переводу. І це безмежно тішить колегу.

Професор підійшов до 60-річного ювілею з важливими здобутками. Попереду – нові горизонти, яких потрібно досягти! Тож просимо Всевишнього, щоб дарував Іванові Івановичу добре карпатське здоров'я, родинне благополуччя, життєвий оптимізм, повсякденну радість та нові здобутки в царині історії, педагогіки, в адміністративній роботі. Із роси і води Вам, колего та друже!
Микола ОЛАШИН,
кандидат історичних наук.

Пам'яті заслуженого професора УжНУ Ігоря Студеняка

Велика університетська родина зазнала непоправної втрати. 25 жовтня на 62 році життя від згубних наслідків вірусу Covid-19 пішов у засвіти проректор із наукової роботи, заслужений професор УжНУ, доктор фізико-математичних наук, заслужений діяч науки і техніки України І. Студеняк.

Усе доросле життя Ігоря Петровича – від першої лекції в аудиторії фізичного факультету 1 вересня 1977 року й до останнього насиченого робочого дня на посаді проректора з питань науки – минуло в Ужгородському національному університеті.

У стінах альма-матер крок за кроком, день у день упродовж десятиліть динамічно й послідовно розкривався талант відповідального та надзвичайно скрупульозного дослідника-науковця, шліфувалися грані довершеності інтелектуала-педагога, гартувався характер особистості громадянина-патріота. За ґрунтовні знання в різних сферах, уроджений хист ділитися досвідом із послідовниками, людську добропорядність і чесність І.Студеняка обожнювали студенти, цінували колеги, поважали в наукових і освітніх колах України та Європи.

Ігор Петрович народився 12 січня 1960 року в Рахові. Батько Петро Юрійович був

авторитетним фахівцем у галузі лісового комплексу Закарпаття, довго керував науково-дослідною частиною Ужгородського державного університету, читав лекції з економіки в УжНУ. Мама Орися Миколаївна – українська філологиня – учительовала в школах та інших освітніх закладах області.

Закінчивши в 1977 році із золотою медаллю Ужгородську СШ №1 ім. Т.Шевченка, І.Студеняк вступив на фізичний факультет УжДУ. Навчання талановитому студенту давалося легко. Потяг до наукових досліджень ще в ті часи майбутньому організаторові й куратору наукового процесу в альма-матер прищепив науковий керівник і педагог О.Борець. Крім Олекси Миколайовича, словами вдячності Ігор Петрович завше згадував і інших своїх учителів-наставників: наукового консультанта докторської дисертації, професора Володимира Сливка, старшого наукового співробітника Дюлу Ковача, неперевершеного педагога, доцента Василя Бенцу та багатьох інших, які на різних етапах життя сприяли становленню як науковця, викладача й особистості.

Здобувши в 1982-ому ґрунтовні знання та отримавши диплом із відзнакою, колега розпочав

трудова діяльність інженером проблемної науково-дослідної лабораторії УжДУ та навчався в аспірантурі за спеціальністю «Фізика напівпровідників і діелектриків». Із 1986 до 1989 рр. працював на посадах молодшого та старшого наукових співробітників науково-дослідного сектора університету, із 1989 до 1992-ого – на посаді асистента, з 1992 до 1999 років – доцента кафедри фізики напівпровідників. Учене звання доцента присвоєно в 1996-ому. Із 1999 до 2002 рр. навчався в докторантурі Ужгородського національного університету за спеціальністю «Фізика напівпровідників і діелектриків». У 2003 році захистив докторську дисертацію, а в 2004-ому присвоєно вчене звання професора. Із 2002 до 2015-ого працював на посаді професора та завідувача кафедри фізики напівпровідників. У 2005–2012 та в 2014 і до дня відходу в засвіти обіймав посаду проректора з наукової роботи Ужгородського національного університету.

Професор І.Студеняк започаткував новий напрям наукових досліджень – оптику розупорядкованих середовищ, зокрема й напівпровідників, фероїків та суперіонних провідників із різними типами фазових переходів. Плідна наукова діяльність присвячена пошуку нових матеріалів для перспективних джерел енергії, сенсорів температури та тиску, акустооптичних модуляторів, а також розробленню нових способів і методик дослідження параметрів матеріалів для оптоелектроніки.

Під керівництвом Ігоря Петровича захищено три кандидатські дисертації, двоє здобувачів підготували та успішно захистили кандидатські дисертації завдяки консультаціям ученого. У його творчому доробку – понад 900 публікацій, серед яких 8 монографій, 28 навчальних посібників, 170 патентів на винаходи

та деклараційних патентів, більш ніж 270 статей, із яких 150 – у журналах, проіндексованих у базі даних Scopus. У 2004 р. патент І.Студеняка переміг на конкурсі «Винахід року», а у 2008-ому ввійшов до бази даних «Перспективні винаходи України».

Упродовж 25 років Ігор Петрович був відповідальним виконавцем та керівником 18 наукових госпдоговірних, держбюджетних та міждержавних тем, зокрема міжнародних – білатеральних українсько-угорського, українсько-словацького, українсько-литовського та українсько-турецького проектів. За час роботи завідувачем кафедри прикладної фізики активно розвивав міжнародну співпрацю з науковими та освітніми закладами України і Європи, зокрема Інститутом фізики НАН України (Київ), Інститутом фізики напівпровідників НАН України (Київ), Інститутом електронної фізики НАН України (Ужгород), Загребським університетом (Хорватія), Карловим університетом (Чеська Республіка), Дебреценським університетом (Угорщина), Братиславським університетом ім. Я.-А.Коменського (Словацьчина), Кошицьким технічним університетом (Словацьчина), Пряшівським університетом (Словацьчина) та іншими.

Наукові здобутки І.Студеняка в напрямку фундаментальних і прикладних досліджень вивели його в число провідних учених України в галузі фізики твердого тіла. У 2005 р. обрано членом зовнішнього відділення Угорської академії наук, у 2008-ому – членом Міжнародної організації адміністраторів науки, у 2006 році – членом спеціалізованої ученої ради із захисту кандидатських дисертацій при Ужгородському національному університеті. Колега був членом оргкомітетів міжнародних наукових конференцій, членом редколе-

гії наукових журналів «Вісник Ужгородського національного університету. Серія Фізика» та «Оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології», рецензентом таких видань, як: «Solid State Ionics», «Journal of Physics and Chemistry of Solids», «Materials Chemistry and Physics», «Journal of Alloys and Compounds», «Vacuum» тощо. Ігор Петрович проходив міжнародні стажування в Кентському державному університеті (жовтень–грудень 2008 року, Кент, Огайо, США), Інституті експериментальної фізики Словацької академії наук (січень–лютий 2009 року, вересень–листопад 2012 року, Кошице, Словацьчина).

За видатні заслуги в науковій та освітній сферах І.Студеняку було присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України», а на засіданні ученої ради УжНУ 30 вересня 2021 р. – почесне звання «Заслужений професор Ужгородського національного університету».

Ігор Петрович був чудовим і турботливим сім'янином, із коханою дружиною Вікторією виховали двійко чудових дітей – Олесю й Віктора; утішалися внуками Кароліною та Девідом.

І.Студеняк безперервно генерував ідеї, творчі пропозиції, жив завтрашнім днем. Буквально кілька тижнів тому запропонував колегам і вже сам брався за реалізацію ініціативи щодо написання історії становлення наукової думки в рідному університеті, розвитку якого присвятив усе життя, та раптова смерть перешкодила здійснити цей задум, як і багато інших творчих планів професора.

Світлу пам'ять про Ігоря Петровича, його масштабний внесок у розвиток УжНУ збережуть усі, кому поталанило співпрацювати з цією чудовою Особистістю.

Ректорат Ужгородського національного університету.

До Дня гідності та свободи

Біля пам'ятного знака борцям за свободу і незалежність України, що розташований на площі Народній поряд із ректором альма-матер, цьогоріч традиційно вшанували 21 листопада як важливе нагадування про дві революції: Помаранчеву (розпочалася 22 листопада 2004 р.) та Революцію гіднос-

ті (21 листопада 2013-ого).

Саме в той день на майдан Незалежності в Києві вийшли люди на знак протесту проти рішення уряду зупинити курс на євроінтеграцію. Невдовзі розгін студентів та хвилі протестів переросли в Революцію гідності.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Відійшов Василь Біланчук

На 49-ому році життя покинув цей світ кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри прикладної фізики Ужгородського національного університету, керівник студентської наукової лабораторії В.Біланчук.

Про колегу працівники кафедри згадують лише позитивне. Доброзичливий, надій-

ний, завжди готовий дати пораду, без сумніву, професіонал у своїй сфері. Неодноразово Василь Васильович співпрацював із нашим часописом, завжди допомагав у вирішенні технічних питань.

Висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким. Вічна пам'ять.

Поглядівці.

Університет по-військовому...

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів від 25 березня 2015 року, Ужгородський національний університет утворив кафедру військової підготовки, а 2016-ого підрозділ набув статусу військового навчального. І в такому форматі функціонує вже 5 літ.

Першим очільником став В.Олійник. Василь Васильович проходив службу в прикордонних військах із 1978-ого та завершив її в 2014 році зі званням полковника. «Я певний час був на посадах Національної академії Прикордонної служби України, на кафедрі психології та педагогіки. Там виконував обов'язки старшого викладача.

Також захистив кандидатську дисертацію в НАДПСУ. Звернувся до керівництва університету з пропозицією викладати психологію на факультеті суспільних наук. Згодом сказали, що розглянули це питання й пішли назустріч зі своєю пропозицією щодо відкриття кафедри військової підготовки в УжНУ», – згадує керівник підрозділу.

Нині, керуючись інформацією про кафедру військової підготовки з офіційної сторінки УжНУ, абітурієнти мають змогу вступити за такими військово-обліковими спеціальностями:

- бойове застосування механізованих з'єднань, військових частин і підрозділів;

- бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів наземної артилерії;

- бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів спеціального призначення (крім морських);

- психологія.

«Цьогоріч на кафедру військової підготовки до нашого вишу вступило понад 140 абітурієнтів. А за 5 років – 600», – повідомив В.Олійник. Нині кількість викладачів збільшилася. Це – молодші й старші офіцери запасу. Педагоги мають бойовий досвід у місцях проведення антитерористичної операції на Сході України. Серед них: полковники Ігор Єськін, Олександр Слюсаренко, Андрій

Матвійчук, Євген Баргман, Петро Марко, Ярослав Шип, підполковник Станіслав Паустовський, майор Володимир Чудінов та Володимир Кращенко, молодший лейтенант Софія Марчук і начальник відділення обліку, експлуатації, збереження, обслуговування й ремонту озброєння та військової техніки Ігор Лебедев.

Студент Андрій Єрмаков, котрий навчається на 2 курсі кафедри військової підготовки за спеціальністю «Психологія» та на 4 курсі філологічного факультету, поділився враженнями про здобуття фаху: «Навчання просто чудове. Викладачі якісно подають матеріал. У кожного свій підхід. Дотри-

муємося дисципліни. Із часом настає усвідомлення, що основний предмет – військова психологія. Звичайно, однаково необхідно ретельно вивчати всі дисципліни на кафедрі військової підготовки, тим паче, вони пов'язані між собою. Вибрав саме таку спеціальність тому, що психологія – цікава дисципліна, важлива для комунікації».

Бажаємо колективу кафедри подальших успіхів у навчальному процесі, а студентам – опанувати додатковий фах і поповнити ряди справжніх захисників Батьківщини.

Михайло КОШТУРА,
студент
відділення журналістики.

Любов із першої... кар'єри За «стандартами» ЄС

Дуже своєрідний шлюб, який фіксує державний орган реєстрації актів перспективного стану. Форма відповідних взаємин теж історично зумовлена. Так-так! Це союз студента та власне альма-матер. Моногамний! А спільним прізвиськом для обох стає Кар'єра. І звучить заманливо, і виглядає практично. До слова, а ви знаєте, що в УжНУ прийнято офіційно працювати ще під час навчання в магістратурі? Ба навіть на бакалавраті. Є факультети, де 100 % «кадетів» мають робочі місця. Усе просто: наш університет – сучасний; тут не просто навчають, а конкретними діями допомагають будувати успішне професійне майбутнє. Сприяють цьому й щорічні Дні кар'єри ЄС.

«Ми вже п'ятий рік поспіль улаштовуємо такий захід. Невипадкова й назва. Усе просто!

Україна обрала напрям до Європейського Союзу, а це – рух до світових структур. Ми підлаштовуємося та перелаштовуємося. Орієнтуємося на передові традиції», – мовив Ігор Король, проректор із науково-педагогічної роботи. Дні кар'єри тривали в різних містах нашої держави за проектом «Інформаційна підтримка мереж ЄС в Україні». Інформаційний центр ЄС в УжНУ діє на базі факультету історії та міжнародних відносин. Покликаний повідомляти про політику, практики Європейського Союзу, спростити доступ до відповідних матеріалів, сприяти тому, аби студенти долучалися до дебатів з європейських питань тощо. «День кар'єри – серія публічних заходів, спрямованих на те, щоб ознайомити молоду людину з пропозиціями на ринку праці, із попитом; розповісти про міжнародні проекти, навчання, ста-

жування, тобто можливості, які надає Ужгородський національний», – зауважила Марта Шелемба, директор Інформаційного центру ЄС в УжНУ.

Цьогоріч захід тривав у змішаному форматі. Панельну дискусію «Професійний розвиток та європейська інтеграція» модерував Ігор Тодоров, професор кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій. Із його слів, важливо, аби громадяни знаходили себе у своїй країні. Ініціатива організації Днів кар'єри теж виконує цю місію, певен І.Тодоров: «Цей захід – маленький крок, щоб допомогти в імplementації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Угода в нас уже діє кілька років, однак з імplementацією не все добре. Тож залучення до європейських стандартів і цінностей має допомогти нашим землякам євроінтегруватися».

Учасників дискусії вітали Вікторія Давидова, радниця з питань преси та інформації Представництва ЄС в Україні; Денис Черніков, менеджер проекту «Інформаційна підтримка мереж ЄС в Україні»; Олександр Пацкан, заступник голови Закарпатської ОДА з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації; Юрій Фушич, директор обласного центру зайнятості.

«Конфлікти: сутність, типи, етапи та способи управління» і «Кар'єрна траєкторія: як написати власний сценарій професійного розвитку» – теми онлайн-тренінгів. Заняття навіть довелося розділити на 2 дні, бо «дуже велика зацікавленість молоді; а ще практика показує, що необхідно більше часу, аби встановити контакт у спілкуванні між тренером і студентом», як наголошувала М.Шелемба.

Hard skills університет дає щодня, а ось на Днях кар'єри особливу увагу звертали на soft skills, бо саме вони – ключі до високої продуктивності та успіху загалом. Про виклики сучасного професійного ринку та європейські стандарти також ішлося під час заходу. Тетяна Бутурлакіна, кар'єрний консультант, директор Центру кар'єри УжНУ, розповіла: «Підготувала онлайн-тренінг для студентів про те, як розвивати компетенцію власної кар'єрної траєкторії. Маємо розуміти, що це є нормою життя. Тобто постійні вимоги формуються відповідно до сучасних викликів. Завдань багато. Проблем не лише для молоді, а й

для професіоналів удосталь. Розуміємо: цей контекст є загальноєвропейським, міжнародним трендом, тому зазначені вимоги об'єднують нас усіх».

Лайфхаками щодо професійної реалізації поділився завідувач кафедри міжнародних студій та суспільних комунікацій Віталій Андрейко: «Насамперед – довіряти собі. Не образу професії, який побачили, приміром, у ЗМІ або почули від когось. Друге – безпосередньо спілкуватися з менторами, тобто людьми, котрі є професіоналами у своїй галузі й мають змогу поділитися досвідом. Третє – самоосвіта; необхідно постійно вдосконалювати знання, уміння».

Другокурсниця факультету історії та міжнародних відносин Катерина Ляшенко залюбки бере участь у схожих заходах. І залучає до них одногрупників: «Удруге на Днях кар'єри. Цікава ініціатива. Є змога познайомитися з представниками бізнесу, культури. Сьогодні я реєструю учасників та відповідаю за презентацію власне події».

Під час цьогорічних Днів кар'єри говорили про різне: про принципи Європейського Союзу щодо молодіжної зайнятості, взаємодію бізнесу, освіти та мереж, що сприяють працевлаштуванню, про тенденції на ринку праці, побажання працівників, знання, навички, важливі для роботодавців – зрештою, про все, що може допомогти побудувати успішну кар'єру.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Ходити пішки...

Доцентка Ксенія Мелега про корисність універсального виду рухової активності

«Відсутність руху сповільнює обмін речовин, що впливає на нашу здатність регулювати рівень цукру в крові, метаболізувати жири, негативно впливає на тиск та послаблює м'язи і кістки. Якщо у вас немає часу відвідувати зал чи займатись спортом – просто ходіть. Це корисна рухова активність, що в деяких випадках може навіть замінити тренування». Наведене цитування – із рекомендацій Міністерства охорони здоров'я (moz.gov.ua/article/health/chomu-treba-hoditi-pishki-i-jak-zrobiti-proguljanki-maksimalno-korisnimi-dlja-zdorovja). Сьогодні про користь ходіння пішки – у розмові з Ксенією Мелегою, доценткою, завідувачкою кафедри основ медицини УжНУ.

– Ксеніє Петрівно, у чому, на Ваш погляд, універсальність ходьби як фізичної рухової активності?

– Справді, ходьба є універсальним видом фізичної активності, а ще – найдоступнішим. Вона підходить для всіх. І не тільки для здорових, а й для хворих. Щодо останніх, звичайно, є застереження. Зокрема, ходьба повинна бути керованою, або, як ми називаємо, дозованою. Але все одно вона – чудовий вид оздоровлення та відновлення після захворювань і травм. Нею займатися доволі просто, не створює великого навантаження на організм, покращує

його роботу, зміцнює резервні можливості, насамперед серцево-судинної та дихальної систем. Водночас добре впливає й на опорно-руховий апарат, діяльність головного мозку. Ми всі, очевидно, обізнані та пам'ятаємо, що саме під час ходьби виділяється багато гормонів щастя. Відповідно вона позитивно впливає на психоемоційний стан людини. Навіть коли ми переживаємо значні стреси, якісь труднощі, зокрема тепер, у період дистанційного навчання. Або ж просто після праці піти трохи на прогулянку – означає вдаватися до чудового виду занять із рухової активності, покращити роботу внутрішніх систем організму, а також інтелектуальну діяльність.

– Яка ходьба вважається найкориснішою?

– Відповідно до порад Всесвітньої організації охорони здоров'я, рекомендована швидка ходьба. Це темп приблизно 100–120 кроків за хвилину. Є також визначене дозування ходьби. У день потрібно ходити щонайменше 30 хвилин. І мінімум 5 днів на тиждень. Однак для підвищення резервів здоров'я, здобуття додаткових переваг для нього, необхідно ходити годину щодоби в достатньо швидкому темпі. Притому зберігати можливість говорити й навіть співати. Оздоровчою ходьба буде тоді, коли трішки зросте частота серцевих скорочень,

частішим стане дихання й навіть з'явиться невелика пітливість. Це означає, що відбувається вплив на серцево-судинно-дихальну систему, яку ми хочемо зміцнювати. Звичайно, відіграє ще роль, коли людина тільки починає ходити. У такому разі перехід до швидкого темпу даватиметься важко. Тому слід починати з повільного. Це в середньому 60–70 кроків за хвилину. Поступово його доцільно збільшувати до 80–90 й, зрештою, переходити до ще швидшого. Хто добре почуватиметься при швидкій ходьбі, може вдаватися до пробіжок на невеликі відстані. До прикладу, 1–2 хвилини бігу, і далі переходити знову на ходьбу. Навіть якщо бажає, перейти поступово до бігу підтюпцем, тобто в повільному темпі.

– А який прийнятний стандарт ходьби за день?

– За основу беруть десять тисяч кроків. Але останнім часом у результаті відповідних досліджень науковці дійшли висновку: для підтримання належного рівня здоров'я достатньо й до 7000 кроків. Крім того, людині варто ходити в такому темпі, який є найкомфортнішим. Навіть повільний на природі, свіжому повітрі за помірною сонячної проміння або в ранкові чи вечірні години в разі спекотного періоду року є добрим, бо організм насичується киснем, негативними іонами,

які теж позитивно впливають на дихальну систему. Щоправда, люди часто скаржаться: не мають часу на ходьбу. У такому разі слід уранці на роботу йти пішки, додому – теж. Якщо ж потрібно добиратися маршрутною, то доцільно на кілька зупинок вийти раніше й добратися пішки. Крім того, корисним видом занять і навіть тренувань для серцево-судинно-дихальної систем є підйом сходами з 2–3 до 9 поверхів. Якщо в день так зробити двічі-тричі – ще краще з погляду навантаження на організм, із метою зміцнення його резервів.

– Моя молодша колега встановила особистий рекорд – майже 40 тисяч кроків за день. Коли люди так інтенсивно ходять, то чи їм потрібне певне відновлення?

– Якщо це одноразове навантаження, то, звичайно, мож-

на ходити за хорошого самопочуття. Але щодня виконувати таке навантаження – вочевидь, занадто. Це створює додаткове навантаження, знову ж таки, на серцево-судинно-дихальну систему. Отож після великого навантаження потрібно день чи два витратити на відновлення. У цілому ж перенесення навантаження залежить від рівня тренуваності організму. Пріоритетним повинен стати принцип поступовості. Обов'язково необхідно відпочивати після збільшених навантажень, використовувати відновлювальні засоби, наприклад, улаштовувати водні процедури чи вдаватися до пасивного відпочинку, обрати масаж або самомасаж у поєднанні з повноцінним, здоровим харчуванням.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

Факультету іноземної філології – 55!

Одному з найкласичніших підрозділів УжНУ – факультету іноземної філології – цієї осені виповнилося 55 років. Про знакову дату розмовляємо з деканом, доцентом М.Рощком.

– **Михайле Михайловичу, які основні етапи розвитку очолюваного підрозділу виділили б?**

– Як тільки виник Ужгородський державний університет (1945 року), студенти на різних факультетах (а їх спочатку було тільки 4) почали вивчати іноземні мови. Була створена кафедра іноземних мов. Із неї усе й почалося. У 1962-ому на філологічному підрозділі відкрили відділення іноземних мов, на яке і вступали абітурієнти з метою стати англійськими, німецькими та французькими філологами. Так створилися відповідні кафедри англійської, німецької та французької філології. А вже в 1966 році з цього відділення й названих кафедр і виник окремий факультет іноземних мов. До речі, спочатку одним із найчисельніших за кількістю студентів було французьке відділення, а найменшим – англійське. Другий етап – мабуть, становлення та розвиток у радянські часи, коли іноземні мови вивчали за відсутності контактів із носіями мов і майже без можливості відвідати різні країни. Третім етапом назвав би період Перестройки, коли знімали старі табу на вивчення багатьох раніше заборонених іноземних художніх творів, зокрема модерністських і постмодерністських, і коли з'явилися перші можливості виїзду за кордон. Четвертий етап – уже часи незалежної України, активніші мандрівки за рубіж, участь наших представників у міжнародних конференціях, стажування за межами держави, зв'язки з іноземними вишами тощо... Іще додаю: на початку 1990-их на факультеті з'явилося відділення румунської філології. У цей час в УжДУ почали набирати студентів не тільки за держзамовленням, а й за контрактом. Кількість молоді в підрозділі одразу значно зросла. Через нестачу аудиторій ми першими почали навчатися в дві зміни, що доволі ускладнило освітній процес. Ну а сьогодні наш підрозділ став найбільш «подорожуючим» в університеті. Щороку (до карантину) студенти масово відвідували Берлін, Париж, Відень, Амстердам, Рим, Прагу, Будапешт...

Навіть цієї осені група побувала у Відні. Наші здобувачі фаху найбільше їздили стажуватися та на роботу під час канікул за програмами «Work and Travel» до США, Німеччини, Австрії... А випускники просто заповнили Європу, США й Канаду, бо зі знанням європейських мов легко було працевлаштуватися в будь-якій країні світу. Наші юнаки та дівчата працюють у Німеччині й Австрії, США й Канаді, Великобританії та Ірландії, Франції й Італії, Норвегії та Нідерландах, Іспанії й Португалії, у Китаї й Японії, Арабських Еміратах та Туреччині тощо... Знання іноземних мов є ключем до успіху у світі! Дають можливість вільного вибору роботи в будь-якій державі.

– **Хто насамперед, на Ваш погляд, зробив найвагомий внесок у становлення підрозділу?**

– Когось одного назвати неможливо, внесок робили й роблять усі члени колективу... Проте ж кілька найяскравіших особистостей на кожному відділенні таки виокремлюю... Серед засновників англійської філології чільне місце належить багаторічному завідувачеві, професору Олександрові Роту, котрий, до речі, захистив першу на факультеті докторську дисертацію. Німецьке відділення вважає своїм яскравим засновником Степана Штефуровського... Лідером латиністів є Юрій Сак. Із викладачів зарубіжної літератури найбільше захоплених спогадів я чув про доцента Михайла Ауслендера. Та всіх цих наставників я знаю тільки із чужих спогадів... Якщо назвати тих, кого сам добре пам'ятаю, то це, безперечно, німецький філолог, доцент Георгій Меліка, доцентка кафедри англійської філології Галина Завальська, багаторічна завідувачка кафедри французької філології, а потім і деканеса факультету, доцентка Клара Тимофеева та доцентка Сюзана Парамонова. Із викладачів зарубіжної літератури виокремлюю доцентів Богдана Бендзара й Степана Бобинця, а також Надію Ференц. Завідувачем кафедри класичної та румунської філології був латиніст, доцент Михайло Орос...

– **Із якими здобутками ФІФ підійшов до свого ювілею?**

– О-о-о, на нашому факультеті завжди високий рівень викладання іноземних мов і зарубіжної літератури. В останні роки викладачі опанували сучасні методики, і в нас уже немає заучувань текстів напам'ять, немає зазубрювань, наставники

проводять пари у формі ролевих ігор, студентських і викладацьких презентацій, пріоритет віддають розмовній мові, креативним підходам. Приємно бачити, коли в здобувачів фаху на заняттях від цікавості світяться очі. Наші педагоги пройшли стажування за методикою «Новий учитель англійської мови» за підтримки Британської ради. На дуже високий рівень піднялося вивчення зарубіжної літератури, робимо акцент на вмінні розкoduвати цікаві складні модерністські та постмодерністські художні тексти. Збільшили кількість годин на вивчення не тільки першої, а й другої іноземної мов, тож наші випускники отримують дипломи магістра двох іноземних мов і зарубіжної літератури. Увели ще спеціалізацію «Переклад», тому юнаки й дівчата стають і перекладачами. До речі, цього року до переліку іноземних мов для вивчення їх як другої мови першокурсники можуть обирати не тільки англійську, німецьку чи французьку, а й чеську. Останні роки (до карантину) у нас на факультеті масово викладали носії мов (англійської, німецької, французької, румунської). Тепер будемо співпрацювати також із чеськими викладачами. Хочу назвати й команду завідувачів кафедр нашого факультету: кафедрою англійської філології керує доцентка Сніжана Голик, кафедрою німецької філології – професорка, заслужена працівниця освіти Ольга Гвоздяк, кафедрою романських мов і зарубіжної літератури – доцентка Діана Смужаниця, кафедрою іноземних мов – доцентка Олександра Канюк. У деканаті мені допомагають заступники: із навчальної роботи – доцентка Сніжана Голик, із виховної – старша викладачка Оксана Дацьо, із наукової – доцентка Наталка Чендей, із профорієнтаційної та зі зв'язків із громадськістю – старший викладач Ігор Гаврило, із міжнародної співпраці – доцентка Вікторія Сінью. Ось така наша команда.

– **Головне завдання факультету – готувати кадри. Де зараз працюють випускники?**

– Наші випускники – наш знак якості. Наприклад, пишаємося науковцями, котрі обіймали або обіймають високі посади в провідних вишах України. Так, професор Богдан Ажнюк – завідувач відділу мов України Інституту мовознавства імені О.Потебні НАН України; професор Іван Мегела – ексзавідувач ка-

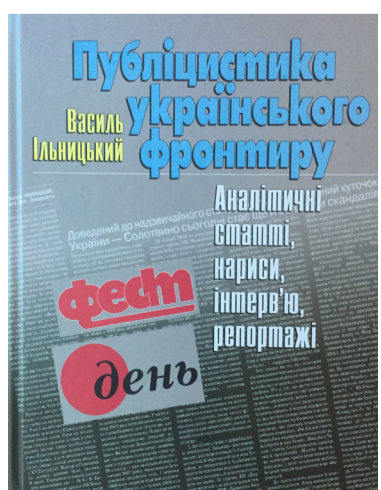
фебри зарубіжної літератури КНУ ім. Т.Г.Шевченка, професор Артур Гудманян – ексдиректор навчально-наукового гуманітарного інституту Національного авіаційного університету, професор Микола Зимоля – завідувач кафедри німецької філології Інституту іноземних мов Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка; професор Ірина Біскуп – завідувачка кафедри прикладної лінгвістики СНУ ім. Лесі Українки; професор Володимир Кемін – директор інституту іноземних мов при Дрогобицькому державному педагогічному університеті ім. Івана Франка; професор Іван Зимоля – завідувач кафедри теорії і практики перекладу на факультеті міжнародних економічних відносин УжНУ; Ірина Козубовська – завідувачка кафедри, педагогіки факультету суспільних наук УжНУ, професорка, та інші. Наші випускники – також знамениті письменники: лауреат Національної премії ім. Т.Г.Шевченка Оксана Луцишина, котра працює викладачем у США; поет, перекладач із французької мови Іван Петровцій; письменник Тарас Ващук, який трудиться в Дубаї. Маємо відомих

тележурналістів: Ольга Маринець (на телебаченні в Чикаго), Максим Мельник, Олеся Кешеля, Ірина Міллер, Віолетта Цап, Олена Дей, Яна Бічева та інші. Я вже не кажу про крутих учителів, викладачів на курсах іноземних мов, перекладачів... Знайшли себе наші випускники і в бізнесі, і в дипломатичній роботі (працівники посольств Василь Химинець, Андрій Заяць, Михайло Володимир та Ярослав Папарига), і в силових структурах, і на митниці тощо...

– **Попереду нова п'ятирічка. Яким у ній бачите факультет?**

– Підрозділ уперше починає набирати студентів-іноземців. Уже маємо багато охочих. Тож скоро створимо окремі їхні групи. Рухаємося вперед. Як я вже говорив, знання іноземних мов сьогодні є ключем до успіху у світі... На завершення хочу привітати весь колектив факультету іноземної філології – і викладачів, і лаборантів, і студентів – із цією прекрасною датою – «55» – та подякувати за досягнення, високий рівень відповідно викладання й навчання, за прийнятну дружню атмосферу! Успіхів усім нам!
Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

«Публіцистика українського фронтиру»

Публіцистична спадщина поповнилася ще однією вагомою працею. Василь Ільницький, публіцист, редактор та видавець, заслужений журналіст України, директор Інформаційно-видавничого центру УжНУ, видав «Публіцистику українського фронтиру». До збірки входять аналітичні статті, нариси, інтерв'ю, репортажі. Тематика – різноманітна, зокрема громадсько-політична, транскордонна, історико-краєзнавча, культурно-мистецька тощо. Публікації, які становлять збірку, друкувалися у всеукраїнському часописі

«День» та в закарпатському тижневику «Срібна земля ФЕСТ» (за період 2005–2020 рр.)

Суспільно-політичне видання вражає титанічною працею журналіста. Складається з 532 сторінок. У збірці – такі розділи: «Нетрі політики», «Справи житейські», «Громади людей», «На стикові цивілізацій», «Вир історії», «Нескорені: Творці й оборонці незалежності», «Духовні обереги», «Перехрестя культур», «Ех аміно». У книжці подано й привітання колег із нагоди 60-річчя, запропоновано фотогалерею. Автор світ-

лини, яка стала обкладинкою книжки, – М.Дорогович. Художнім оформленням займався М.Дем'ян.

Сергій Федака, доктор історичних наук, професор, письменник, публіцист, лауреат обласної журналістської премії, у своїй рецензії про автора висловлюється так: «Непересічна особистість, талановитий публіцист, активний громадський діяч з чітко вираженою патріотичною і державницькою позицією, редактор і видавець, заслужений журналіст України Василь Ільницький належить до

плеяди найбільш яскравих і самобутніх майстрів друкованого слова Закарпаття, творчість яких припала на період розпаду комуністичної імперії, виборювання, здобуття та утвердження державної незалежності України на переломі століть».

Виходу збірки у світ сприяло Управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Закарпатської обласної державної адміністрації за програмою підтримки видань творів закарпатських авторів.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Фактаж про... капітана корабля «Гуртожиток», в екіпажі якого – 1100 студентів!

1 0 січня буде 5 років, відколи Юрій Бобик обіймає посаду коменданта в гуртожитку № 4. Присвятив студмістечку 11 літ, точно знає кухню ізсереди. Працював черговим охоронцем у «Буревіснику», у гуртожитках №№ 1, 3, 4, 5. Легко почуває себе в жіночому колективі, не робить різниці в спілкуванні з дівчатами та хлопцями, бо швидко знаходить спільну мову з усіма. А ще Юрію Юрійовичу найбільше в професії подобається робота з молоддю.

Утім, пориньмо в ще одну недавню історію. Познайомимося ближче з капітаном умовного студентського корабля, якому доводиться перебувати на роботі 24/7 (за потреби!).

У 2013 р. закінчив фізичний факультет УжНУ, здобув ОКР спеціаліста. У 2019-ому вступив знову до магістратури кафедри оптики цього ж підрозділу. Нині – студент 1 року аспірантури.

Ю.Бобик розповідає: «Нас на курсі було 130 людей. 120 із них навчалися за державним замовленням. Жили на 3–4 поверхах гуртожитку № 3 (5 осіб у кімнаті). Чотири роки тому набір першокурсників – 43 студенти. Сьогодні факультет як птаха феїнік. Кількість здобувачів фаху сягнула позначки «100». Фізичний підрозділ – найкращий! Хоч і було важко навчатися. Нам викладали аналітичну геометрію; ми вчили диференціальну та матаналіз три семестри. Також проходили практику в школі. Я був учасником закарпатського КВН. Наша команда «FiFa» – переможець Кубка закарпатського КВН-2012. Іздили виступати до Володимир-Волинського, Рівного. Винаймали драмтеатр, там 780 посадкових місць, а ми продавали й по 1000 квитків. До нас приїжджали 18–20 команд на КВН. Концерт тривав 3–4 години. Організували на фізичному факультеті День першокурсника, День Архімеда, «Студентську осінь». Якщо не фізичний, то я б пішов на психологію або со-

ціальну роботу. Досвіду набрався. Виробилися навички. Бачу, коли студенти обманюють, хочуть когось провести в гуртожиток. Можу визначити за вимовою, звідки хто приїхав; палить чи ні. Переважно не помиляюся».

Один день із життя капітана-коменданта. Як порядний господар, перш ніж приступити до виконання обов'язків, мусить усе обійти: «Приходжу в гуртожиток о 8:00, роблю обхід, перевіряю, чи нічого не розбито, чи всюди порядок, запитую охоронців, чи була весела нічка. Потім іду до комендантської. Зараз телефонуємо студентам, нагадуємо, щоб вчасно оплатили за проживання. Також перевіряємо прописки, чи в усіх є проплата. Повідомляємо тих, у кого пільги, аби вчасно принесли документи (мають подати до профкому, щоб сплачувати 50 % за проживання)».

Такий день – у період шторму. Коли ж насувається шторм у вигляді поселення, на екіпажі настроєва погода змінюється. Питання ж виснажливого круговороту поселення-виселення стоїть ребром, гадаю, для багатьох. Процедура довга. Період перевірок, здавання, видавання: підписів, ордерів, інструктажів, перепусток, квитанцій і ще багато чого. Чи вважає сам комендант потрібними всі кола пекла (бо черги вже надто довгі)?

Поселення студентів триває із 26 серпня до 10 вересня. Усі процедури доречно. Вони повинні бути. Так, як укладають договір про навчання, так і на поселення в гуртожиток. Усе – офіційно. Це допомагає відстежувати, хто залишається на літній період. А ще завдяки угодам вирішуються спірні питання, коли студент не хоче платити за проживання, хоч не виселився. Із початком карантину схожі випадки почастишали. «Наш графік – із 8:00 до 17:00, проте доводиться трудитися й до 21:00, і у вихідні. Узагалі всі працівники залишаються, доки не заселимо останнього студента. Багато юнаків та дівчат – із різ-

них міст. Телефонують і о 4:00. То перепустки забувають удома, то ключі. Переважно повертаються в неділю ввечері; трапляється, приходять без ключів, тому доводиться йти на роботу будь-коли», – додає Ю.Бобик.

Утішає факт, що керівництво близько. Бо перш ніж директор студмістечка підписує наказ і запускає його в дію, проводить опитування й радиться безпосередньо з працівниками. Адже їм краще відомі тонкощі процедури поселення, як скласти графіки...

Поселення-виселення – зрозуміло. А що ще входить до обов'язків коменданта? «Перевіряємо дотримання санітарного стану кімнати. Маємо щотижня це робити; стежити, чи не використовують електроприлади. Коли проблеми з теплопостачанням – не забороняємо користуватися обігрівачами; мікрохвильові печі – інша історія. Найбільша проблема – у старій електромережі. Перегоряють проводи; аби їх замінити, доводиться розбивати стіни. Була ситуація торік: студентка залишила ввімкненим фен – і сталася пожежа. Згоріла кімната, оплачувала ремонт самотужки. У кінці лютого – на початку березня ввели в експлуатацію пожежну систему; такі випадки не повторювалися. Двічі траплялося, що затоплювали кімнату й спрацьовували датчики».

Життя вирує і в час карантину. Хоч нині проживає лише 15 % від усіх студентів, які поселилися (1100 людей). У дистанційному навчанні є свої переваги й недоліки. Ю.Бобик часто чує від молоді, що та хоче повернутися в гуртожиток. Удома контроль, уже й скучалося. Однак не варто думати, що тут можна робити все, що заманеться. Бо ж стіни мають вуха, а точніше – камери. Охорона все бачить, усе чує. Це допомагає знаходити студентів, які роблять збитки. Місяць тому юнак у коридорі пошкодив пожежну систему, деякі сміливці ламали двері. Як

карають? Рішення – за директором студмістечка. Комендант подає рапорт, студент пише пояснювальну. Гадаєте, можна відкупитися працею? Юрій Юрійович говорить: не завжди. Пом'якшення лише в тому, що надається 14 календарних днів, аби підшукати квартиру. Торік внесли у список на виселення (тільки уявіть!)... 16 студентів! За практику, згадує комендант, рекордна кількість – 28. Переважно з ІТФу, істфаку.

Як-то кажуть, удома найкраще. За шість років проживання корабель «Гуртожиток» – історія вже не про тимчасову оселю. Уважеш її домом. «Часто після огляду кімнати під час поселення перша емоція в студента – шок, істерика. Потім, коли закінчує 6 курс, істерика вже в нас. Бо не можна виселити. Здобувачі фаху обживають кімнату, звикають і не хочуть йти», – розповідає Ю.Бобик.

Студенти звертаються за порадами. Бувають моменти, коли в каюті-комендантській лунають і такі запитання: де знайти роботу, квартиру? Юрій Юрійович зазначає: «Закликаємо студентів краще перепитувати кілька разів. Ми знаємо, як вийти з різних ситуацій. Іноді хочуть звернутися до викладачів; скеровуємо в деканати».

Гумор. Без нього нікуди. Саме

завдяки цій складовій коменданту вдається тримати руку на пульсі подій: «Бувають конфліктні ситуації при поселенні з людьми з інших областей. Зокрема, не подобаються кімнати. Місцева молодь реагує спокійніше на умови. Студенти й на Закарпатті мають проблеми з добором. Скажімо, із Рахова потрібно їхати автобусом 8 годин. Курсує він раз на добу, і квиток коштує 270 гривень в один бік. При поселенні враховують радіус: 50 кілометрів від Ужгорода. Місцевих поселюють після 10 вересня за наявності вільних місць. Навіть у Мукачівському районі є такі села, що аби ужнівцям добратися додому, потрібно робити три пересадки; немає прямих сполучень».

Тільки уявіть: нині тут живуть студенти з Кривого Рогу, Дніпра, Сум, Луганська, Донецька, Одеси, Чернівців, Рівного. Є й іноземці – зі Словаччини, Польщі. Чи не вражає всеохопленість і потужність?

Гадаю, час підбивати підсумки. На кораблі-комендантській лунають і такі запитання: де знайти роботу, квартиру? Юрій Юрійович зазначає: «Закликаємо студентів краще перепитувати кілька разів. Ми знаємо, як вийти з різних ситуацій. Іноді хочуть звернутися до викладачів; скеровуємо в деканати».

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

До професійного свята

Серед розмаїття спеціальностей факультету історії та міжнародних відносин – і «Маркетинг». 11 листопада представники відповідної сфери відзначили професійне свято. Ужнівські маркетологи з ініціативи завідувачки кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту Олесі Дюгованець і заступниці декана Вікторії Бондаренко влаштували

онлайн-конференцію. О.Дюгованець привітала колег, відтак першокурсники мали особливу пошану – відеопрезентацію «Я – майбутній маркетолог».

Сфера швидко розвивається й за бажання можливо працювати, здобуваючи освіту. Переконуємося в цьому на прикладі студентів: фахівця з просування в соціальних мережах Світлани Пеци, таргетолога Крістіа-

на Тирпака. До того ж досвідом поділилася заступниці директора контентгенції, головна SMM-спеціалістка сторінки «UzhNU Today» Данієлла Мушка.

«Маркетинг – не магія! Маркетинг – наука нею займатися!» – зауважив спеціаліст відомої маркетингової платформи. Бажаємо успіху та розвитку!

Ольга БРАЙЛЯН,
магістерка журналістики.

Старий-добрий День студента

З час існування Ужгородського національного університету випущено десятки тисяч справжніх знавців своєї справи. Дехто вже давно має сім'ю, працює за фахом, а хтось ще продовжує вивчати нові галузі. Та всіх об'єднав 17 листопада – День студента – свято, яке відзначає більшість країн світу. У нашій державі встановлено за Указом Президента від 16 червня 1999 р. УжНУ щороку цей день ушановує, отож згадаємо разом кілька цікавих моментів, пов'язаних із відповідною датою.

Наприклад, у 2011-ому тодішня заступниці декана філологічного факультету Галина Шумицька разом з іншими викладачами зробила студентам подарунок, яким користуються й нинішні покоління здобувачів фаху. Ідеться про облаштування куточка відпочинку. Це – місце, де в тиші та спокої представники різних курсів філологічного факультету можуть відпочити, підготуватися до занять чи просто поспілкуватися з друзями. Або ж найактивнішу молодь за-

звичай нагороджують грамотами та подяками від ректора Володимира Смоланки. Також у той день студенти готують інтелектуальні ігри, комічні сценки, розваги та, звісно ж, ходять на запальні вечірки.

Упродовж останніх, «ковідних», років 17 листопада в університеті не відзначають як зазвичай. Проте винуватці свята не впадають у сум і все ж проводять цей день у компанії ровесників.

«Розпочали стандартно – із пар. Проте цікавим було те, що

Математичний онлайн-гурток

Професорсько-викладацький колектив факультету математики та цифрових технологій не тільки забезпечує високоякісну підготовку студентів, а й допомагає талановитим школярам. Наставники ініціювали гурток для учнів 7–11 класів, аби стимулювати їх поглиблено вивчати царючу науку.

Під'єднуються за допомогою Google Meet, розв'язують задачі

підвищеної складності, які не вивчають у шкільному курсі. Таким чином, це й удалий спосіб профорієнтації, можливість ближче познайомитися з потенційними абітурієнтами.

Викладачі запрошують долучатися до гуртка, зареєструвавшись за покликанням: forms.gle/GNTMGA91QVbX81Ye8.

Ольга БРАЙЛЯН,
магістерка журналістики

до нас долучилися магістри, разом із якими скоротали решту часу, згадуючи минулі роки та заняття, ділячись досвідом, якого набули під час практики, та обговорювали плани щодо найближчого майбутнього разом із викладачами. Ще захопливішого формату ситуація набула ввечері, коли представники різних спеціальностей виступали на мінідискотеці. Майже кожен факультет демонстрував таланти: співи, танці...», – розповіла третьокурсниця філологічного фа-

культету Ольга Барановська про святкування торік.

Сподіваємося, цього року молодь Ужгородського національного університету теж у свій спосіб насолоджувалася Днем студента. Звісно, краще б ми святкували наживо, утім онлайн-формат (перед камерою, за чашкою гарячого чаю чи кави в теплій, домашній атмосфері) теж видався на славу. Усіх студентів – зі святом! **Михайло КОШТУРА,**
студент
відділення журналістики.

Юлія Прадід: «А що ж таке, бути хоч трішки німкеню?»

Юлія Прадід – студентка четвертого курсу факультету іноземної філології. Народилася в чарівному місті Стрий, навчається в Ужгороді. Вирішила здобувати фах саме в нашому університеті, бо хотіла змінити життя, побачити щось нове. Уважає: іноземна філологія має попит, нині багато хто обирає саме цю галузь, а УжНУ є чудовим варіантом для реалізації мрії.

– Юлю, розкажи передісторію, чому вирішила обрати саме іноземну філологію?

– Ще за шкільних років остаточно визначилася із майбутньою професією. Просто марила іноземними мовами, особливо німецькою. Це було для мене всім. Крім того, старша сестра теж опанувала іноземну філологію, тільки у Львові. Ділилася зі мною досвідом, говорила: доволі важко вивчати дві мови одночасно й до того ж читати багато літератури. Отож спочатку відмовляла мене, рекомендувала спробувати щось інше. Та потім просто сказала: якщо це справді моє, то все ж варто впевнено йти до мети. Нині з легкістю можу сказати, що не жалкую про вибір саме такого факультету УжНУ. Іноземна філологія зробила моє життя яскравим та насиченим. Я здобула безцінний досвід.

– Який саме?

– Після закінчення другого курсу вирішила поїхати за спеціальною програмою до Німеччини, щоб рік там попрацювати й дізнатися більше про родзинки із життя місцевих жителів. Мені було цікаво, який у них менталітет, звичаї, традиції... Хотіла теж спробувати себе в цій ролі, аби дізнатися насправді: «А що ж таке бути хоч трішки німкеню?»

– Як близькі відреагува-

ли на рішення поїхати до Німеччини?

– Рідні казали, що це серйозний та відповідальний крок. Потрібно все добре обдумати перед тим, як щось робити. Говорили: життя ще попереду й устигну все. Так, звичайно, я не заперечую, можливо, у свої 19 було досить зарано поїхати самій до чужої країни й жити там майже рік із незнайомими людьми. Але я така: коли щось грандіозне запланувала, обов'язково старатимуся це втілити в життя. Безперечно, усі думки рідних узяла до уваги, але зробила свій вибір, про який ніколи не жалкувала.

– Яким було життя в новій родині?

– Я працювала в сім'ї, доглядала за дітьми, допомагала німецькій мамі по домашньому господарству. На початку, звичайно, важко: багато обов'язків, деякі непорозуміння, мовленнєві труднощі. Зі мною говорили надзвичайно швидко й забарвлювали мову діалектом, але я намагалася розуміти господарів. Спочатку хвилювалася через мовний бар'єр, тобто боялася щось розповідати, бо думала: мене не зрозуміють. Хоч моя німецька мама сказала одразу ж при зустрічі, що я добре розмовляю й щоб не соромилася, а продовжувала надалі так. Через деякий час зрозуміла: нова сім'я класна, весела та моментами смішна. Ми звикли одне до одного, а іноді складалося відчуття, що цих людей знаю вічність. Від них багато навчилася, майже одразу стала розуміти їхні жарти. Ще перейняла чимало звичок, які мені й сьогодні стають у пригоді, переосмислила деякі поняття, стала дивитися на життя з іншого ракурсу. Із німецькою мамою надзвичайно

здружилися, ми стали наче подругами. Жінка постійно розповідала нереальну кількість цікавих ситуацій, ми могли дискутувати на різні теми, обмінювалися вподобаннями.

– Як ти проводила свій вільний час у Німеччині?

– Познайомилася не лише з українськими дівчатами, які після закінчення цієї ж програми залишилися там для того, щоб навчатися та дедалі більше вдосконалюватися, а й із німецькою молоддю. У вихідні разом зустрічалися та креативно проводили час. У ці моменти почувалася просто на сьомому небі від щастя. То було для мене чимось надзвичайно особливим. Вразило, що я була комунікабельною й легко йшла на контакт. Загалом мені подобається німецький менталітет, постійні їхні емоційно-бурхливі розмови, доброзичливість. Я для них залишалася іноземкою, однак не відчувала через це дискримінацію. Навпаки, мене сприймали за свою. Крім того, ми часто подорожували різними містами Німеччини – про це я давно мріяла. Проживала завдяки мандрівкам нереальну кількість захопливих моментів. Хочу підкреслити, що саме подорожі вчать більше, як би там не було. Іноді лише день, проведений в інших місцях та з дорогими для тебе людьми, дає більше, ніж десять років життя вдома. Коли поверталася знову до України, було надзвичайно сумно за бурхливим німецьким життям. Але розуміла: повинна закінчити навчання вдома й розвиватися в обраній сфері професійно, а свою другу сім'ю зможу відвідати, коли завгодно.

– Що б порадила студентам, які хотіли б теж навчатися за обміном?

лом, а славою своїх учнів.

Микола Пирогов, російський і український хірург, анатом, педагог

Студенти цінували професорів, професори розуміли студентів; і ті, і інші пишалися університетом.

Василь Ключевський, російський історик

Диплом навчального закладу – документ, який посвідчує,

що в тебе був шанс чогось навчитися.

Яніна Іпохорська, польська художниця

Девіз дослідницької лабораторії: «Про те, над чим ми працюємо сьогодні, інші подумають тільки завтра».

Алан Перліс, американський учений у галузі інформатики

Університет – заклад, при-

ти можна ніколи не дізнатися, а в чому ж полягає щастя... На життєвому шляху, безперечно, траплятимуся труднощі, проблеми, страхи; їх буде безліч, та одразу ж згадайте: усі починають, роблять помилки, вчать-ся на них, і це нормально.

– Ти повернулася до України. Чим займаєшся нині?

– Насамперед сконцентрувалася на навчанні. Цьогоріч у мене державний іспит з іноземних мов. Тому стараюся більше часу приділяти читанню творів, але впевнена: усі труднощі, переживання зможу подолати, а потім із високо піднятою головою вийти й сказати самій собі: «Так, я сильна, я це зробила».

Тетяна ГОЛЯК, студентка відділення журналістики.

Коли в центрі уваги альма-матер...

Сьогодні, коли ми вже зустріли 76-у річницю нашого вишу, укотре задумуємося над сутністю альма-матер, її значенням у житті нашого краю, кожного з нас. Хай же в цьому допоможуть і цитати відомих людей...

Студент – це ще нічого, із якого може вийти все.

Шандор Петефі, національний поет Угорщини

Усяка школа славна не чис-

– Що?

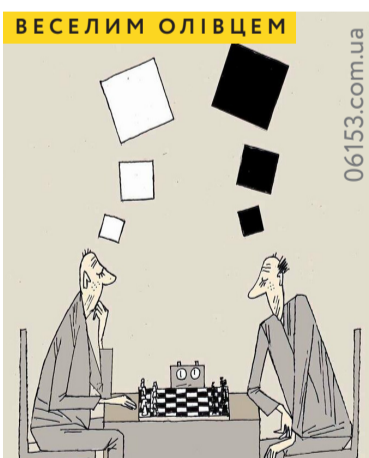
– Не знаю, але купи два!

Учора я відкрив для себе новий світ. Я почув, про що говорять у маршрутках і на зупинках громадського транспорту, як гудуть машини і про що на світлофорах сперечаються водії, як

кондуктори вимагають заплатити за проїзд і виганяють пасажирів із забрудненим одягом з автобусів. Я забув удома навушники!..

– Ким ти станеш, онучку, коли виростеш?

– Коли я виросту, бабусю, я стану дідусем.

АНЕКДОТИ

Дружина ввечері дивиться телевизор і їсть один бутерброд за іншим. Чоловік не витримує:

– Ти ж казала, що не будеш їсти «після шести».

– Угу. Це – п'ятий.

– Тобі купити що-небудь?

– Так!

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 2102. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 23.11.21. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: М.Б.Гараздій.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК.

Художній редактор, кореспондент:
Т.М.ЛЕСЮК.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.

– Ніколи не жалкуватиму, що провела незабутній рік у Німеччині, здобула чимало досвіду, усе вийшло так, як хотіла. Тому гадаю: не потрібно боятися починаати роботу для себе щось кардинально нове. Упевнена, що кожен хотів би щось спробувати таке, про що давно мріяв. Але іноді беруть сумніви: раптом піде не за планом або ж, скажімо, сміятимуться люди? Ні! Ні! Ні! Не потрібно цього! Хто, як не ви самі, повірите в себе? Не варто дозволяти страхові руйнувати ваші задуми. Він зникне одразу ж, як тільки почнете щось робити. І незалежно від того, скільки вам років, якщо мрію заплановано, то чому б не діяти в напрямку її реалізації, а в кінці просто насолоджуватися здобутим? Якщо не пробувати,

значений для того, щоб діти піднялися на вищу сходинку в суспільстві, ніж їх батьки.

Генрі Луїс Менкен, американський журналіст, есеїст, сатирик

Сучасна наука живе й розвивається в багатьох лабораторіях... Та в кожному з науково-дослідницьких інститутів і вищих навчальних закладів першою лабораторією є бібліотека.

Невідомий автор

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» в #10 (251) редакція визнала публікацію «Колір Мудрості, або «Колись» під палітуркою «сьогодні» улюбленої бібліотеки» Мирослави Гараздій.

Найрейтинговіший матеріал за кількістю переглядів у фейсбуку – ця ж публікація. Вітаємо авторку!